

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання міської
координаційної ради з питань
професійного розвитку
педагогічних працівників
від 15.08.2024 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти
Харківської міської ради
від 20.08.2024 № 113

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради КЗ ХПДЮТ
від 06.06.2024 № 3

Навчальна програма з позашкільної освіти
соціально-реабілітаційного напрямку
«Українська поезія»
Початковий, основний рівні
2 роки навчання

Автор:

Підлісна Ольга Вікторівна - керівник гуртка «Українська поезія» комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської області»

Рецензент:

Осіпова Тетяна –доктор філологічних наук, професор кафедри української мови імені професора Г.А. Лисенко Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робота гуртка «Українська поезія» спрямована на виявлення креативної молоді, яка небайдужа до рідної мови, бажає самовиражатися через літературну поетичну творчість, хоче дізнаватися більше про земляків-літераторів, що прославили наш край. Актуальність даної програми обумовлена тим, що вона має вплив на якість життя дітей та суспільства з урахуванням нагальної потреби приділення уваги питанням безпеки та емоційного вигорання. Поезія може допомогти щодня під час війни, бо є своєрідним буфером, засобом впливу на емоційний рівень дітей, гармонізацією їх психологічного стану, дає можливість безпечно висловлювати та переживати глибокі емоції, особливо важливі для тих, хто залишився у місті або повертається до Харкова після вимушеної еміграції.

Навчальна програма «Українська поезія» реалізується у гуртку соціально - реабілітаційного напрямку та спрямована на вихованців від 10 до 18 років.

Кількісний склад навчальної групи становить 10-15 вихованців.

Метою роботи гуртка є формування ключових компетентностей особистості у процесі засвоєння базових знань з української та світової літератури і краєзнавства.

Основні завдання програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка орієнтована на ознайомлення з пам'ятками літератури, історії, культури, фольклором, усною народною творчістю, формування вміння спостерігати за навколишнім світом;

практичної, яка забезпечує спілкування рідною мовою — можливість виражати та пояснювати поняття, думки, почуття, факти та погляди як у усній, так і в письмовій формі (сприймання на слух, монологічне мовлення, читання та письмо);

творчої, яка передбачає набуття досвіду по сприйняттю та написанню віршованих творів, пошуковій та творчій роботі, формування особистісного сприйняття досліджуваного матеріалу.

соціальної, яка сприяє формуванню здатності до співробітництва, соціальної активності, виховання культури спілкування, свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих, збереження та примноження культури, звичаїв, традицій українського народу, поваги до людей, формування позитивних якостей, емоційно-вольових рис (самостійність, працелюбство, ініціативність, відповідальність та інші).

Навчальна програма розрахована на 2 роки навчання та передбачає початковий і основний рівні.

початковий рівень (1 рік навчання) – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень;

основний рівень (1 рік навчання) – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень.

Програма гуртка спрямована на формування системного мислення, поглиблення знань, умінь, навичок з літературного краєзнавства, української мови, літератури, зокрема, поезії, розвиток творчих здібностей. Екскурсії, зустрічі з поетами та письменниками, виступи перед аудиторією є обов'язковими та необхідними складовими освітнього процесу. Необхідною умовою організації екскурсій та інших заходів є дотримання санітарно-гігієнічних вимог та забезпечення безпеки життєдіяльності. Для закріплення та реалізації набутих вихованцями знань, умінь та навичок проводяться виступи та створення «Щоденника гуртка» з внесенням до нього найкращих вдаліших творів вихованців.

Програма передбачає варіативність як дидактичних принципів, так і елементів інноваційних методів навчання, спрямованих на формування творчої особистості. На заняттях гуртка використовуються різноманітні методи навчання, в залежності від віку та здібностей гуртківців: пояснювально-ілюстративні (розповідь, бесіда, презентація та інше), тренінгові та ігрові (поглиблення знань, набуття умінь та навичок), проблемно-пошукові, літературно-творчі, організаційно-масові, тощо. При проведенні практичних занять перевага надається знайомству з літературною творчістю, зустрічам з цікавими людьми, відвідуванню історико-культурних об'єктів, особистим вправам тощо.

Застосовуються різноманітні засоби навчання: наочні посібники, книжки українських поетів, ігровий роздатковий матеріал, технічні засоби для проведення презентацій та zoom-зустрічей.

Поряд з груповою формою роботи проводиться індивідуальна робота з гуртківцями, в тому числі при підготовці участі в спільних заходах, аналізі та корегуванні особистих віршів. Таким чином створюються умови для диференціації та індивідуалізації навчання відповідно до творчих здібностей, обдарованості, віку та психофізичних особливостей дітей відповідно до чинного законодавства

Перевірка компетентностей вихованців здійснюється під час проведення практичних занять у формі літературних вечорів, змагань, вікторин, конкурсів, відвідуванні музеїв, екскурсійних об'єктів.

Керівник гуртка в установленому порядку може вносити зміни до розподілу навчального часу на вивчення окремих тем програми, враховуючи рівень підготовки, вік, інтереси вихованців. Теми подані у порядку зростання складності матеріалу.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретич- них	Практич- них	Усього
	Розділ I. Вступ	2	1	3
1.1	Вступне заняття. Забезпечення безпеки проведення занять. Україна літературна – багатство творчих особистостей.	2	1	3
	Розділ II. Витоки та становлення світової поетичної творчості	14	7	21
2.1	Історія виникнення літературної творчості. Розмова про мови. Вавілонська башта та поняття про	4	2	6

№з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретич- них	Практич- них	Усього
	діалекти.			
2.2	Що ми звемо поезією? Музи, античне мистецтво, сприйняття.	2	1	3
2.3	Літературна творчість та історія релігії. Язичницькі веди та біблійні вірші.	6	3	9
2.4	Християнська поезія сучасності.	2	1	3
	Розділ III. Українська поезія – витоки та народне коріння.	29	19	48
3.1	Поняття про фольклор.	1	2	3
3.2	Українська народна пісенна творчість.	2	4	6
3.3	Історія рідного краю в художній літературі.	8	4	12
3.4	Видатні постаті рідного краю в літературі та фольклорі.	6	3	9
3.5	Чому мова «солов'їна»? Фонетичні особливості української мови.	4	2	6
3.6	Навички мовного спілкування Скоромовки, ігри.	8	4	12
	Розділ IV. Класична та сучасна українська поезія	47	34	81
4.1	Наші улюблені вірші – чому це мені подобається?	8	4	12
4.2	Слово-образ – малюнок, символ, колір, форма. Ігрові вправи.	2	4	6
4.3	Виразне читання: наголос, інтонація, особливості вимовлення.	4	8	12
4.4	Ритм, рима, розмір у поетичному мовленні.	9	6	15
4.5	Переклад – складнощі та помилки.	4	2	6
4.6	Зустрічі з сучасними українськими поетами.	8	4	12
4.7	Епітети, синоніми, опис, дія. Вправи.	4	2	6

№з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретич- них	Практич- них	Усього
4.8	Художній задум, тема та ідея вірша.	4	2	6
4.9	Метафора, порівняння та інші тропи.	4	2	6
	Розділ V. Літературне краєзнавча діяльність	22	29	51
5.1	Листування, робота з музеями. Щоденник, календар.	8	4	12
5.2	Вербальні ігри та словесні головоломки	6	9	15
5.3	Екскурсії, виїзні пошукові зустрічі.	4	8	12
5.4	Зустрічі з літературознавцями, журналістами, краєзнавцями.	4	8	12
	Розділ VI. Підсумки навчального року	3	9	12
6.1	Проведення творчої зустрічі з батьками та друзями – читання віршів, написаних вихованцями самотійно.	3	6	9
6.2	Підсумкове заняття.		3	3
		117	99	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ I. Вступ (3 години)

1.1. Вступне заняття. Забезпечення безпеки проведення занять Україна літературна – багатство творчих особистостей (3 год.)

Теоретична частина: Знайомство з гуртківцями. Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять, правила дорожнього руху, норми поведінки у міському транспорті, у закладі позашкільної освіти. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю. Художня література та поезія у житті сучасної людини.

Обґрунтування програми гуртка. Відомі творчі особистості Харківщини. Митець та мистецтво.

Практична частина: Вступний та первинний інструктажі. Розкажи про себе – правильне мовлення.

Розділ II. Витоки та становлення світової поетичної творчості (21 год.)

2.1. Історія виникнення літературної творчості. Розмова про мови.

Вавілонська башта та поняття про діалекти (6 год.)

Теоретична частина: Як людина заговорила? Хто придумав літери? Стародавні «мертві» мови світу. Кирилиця та латиниця. Значенні мови в житті людини. Поняття про діалекти. Міжнародні мови (суахілі, есперанто тощо). Неформальна лексика. Жаргон.

Практична частина: Читання текстів на діалектних мовах – «переклад» на літературну українську. «Слово о полку Ігоревім» - порівняння перекладів.

2.2. Що ми зevamo поезією? Музи, античне мистецтво, сприйняття (3 год.)

Теоретична частина: Відміна поетичного тексту від прозаїчного. Варіанти ритмічної побудови тексту. «Палка-селедка». Поетична проза та прозаїчна поезія.

Практична частина: Перекладаємо поетичний твір прозаїчною мовою – що втратили?

2.3. Літературна творчість та історія релігії. Язичницькі веди та біблійні вірші (9 год.)

Теоретична частина: Кам'яний літопис архітектури. Схожість сюжетів в скандинавських, індійських та античних ведах (міфах). Африканські казки. Язичництво та монотеїзм. Біблія – «книга книг» - віршована релігія.

Практична частина: Читання міфів різних народів. Пишемо «міф».

2.4. Християнська поезія сучасності (3 год.)

Теоретична частина: Християнські пісні – псалми. Молитва. Акафіст.
Практична частина: Бог у віршах українських сучасних поетів читання, пошуки «істини».

Розділ III. Українська поезія – витoki та народне коріння (48 год.)

3.1. Поняття про фольклор (3 год.)

Теоретична частина: Жанри фольклору. Казка. Бувальщина. Обрядові пісні. Біблійні сюжети у фольклорі. Героїчні та історичні пісні. Духовність та моральні цінності у фольклорі різних народів.

Практична частина: Прослуховування фольклорних творів. Складання «словничка»

3.2. Українська народна пісенна творчість (6 год.)

Теоретична частина: Думи. Козацькі пісні та чумацькі пісні. Коломийка. Колядка. Щедрівка. Лірична народна пісня.

Практична частина: Прослуховування, читання виразно вголос, спільні співи колядок та щедрівок на святкових вечорницях.

3.1. Історія рідного краю в художній літературі (12 год.)

Теоретична частина: Класична художня література. Літературно-художній твір як історичний документ епохи. Твори художньої літератури про рідний край. Мемуари. Епістолярний жанр.

Практична частина: Складання екскурсійної легенди місцями життя і творчості видатних людей рідного краю.

3.4. Видатні постаті рідного краю в літературі та фольклорі (9 год.)

Теоретична частина: Місця, пов'язані з видатними посталями рідного краю. (Ландау, Шульженко, Мечников). Знайомство з творчістю Г. Сковороди. Творчість Г. Квітки - Основ'яненка.

Практична частина: Екскурсія до Харківського літературного музею на виставку, присвячену Г. Сковороді. Відвідування театральної вистави за п'єсою Квітки - Основ'яненка.

3.5. Чому мова «солов'їна»? Фонетичні особливості української мови. (6 год.)

Теоретична частина: Пом'якшення вимови у реченні приєднанням голосних літер. Пом'якшення закінчень. М'яке та жорстке «Г», Апостроф. Порівняння звучання різних мов. Наші улюблені вірші – чому це мені

подобається? (Знайомство з віршами української класики: І. Котляревський, Т. Шевченко, Л. Українка, І. Франко тощо)

Практична частина: Читання віршів вголос. Запам'ятовування улюблених поетичних творів.

3.6. Навички мовного спілкування. Скоромовки, ігри (12 год.)

Теоретична частина: Основні вимоги до мовного спілкування. Мова тіла. Жестикуляція та артикуляція.

Практична частина: Розкажи про себе. Опис предмета – вгадай, що це. Скоромовки на шиплячі приголосні. Скоромовки на «Р-Л». Гра «Шаради». Гра - діалог «Перекинь слівце». Гра «Продовжи казку». Гра «Голос за кадром».

Розділ IV. Класична та сучасна українська поезія (81 год.)

4.1. Наші улюблені вірші – чому це мені подобається? (12 год.)

Теоретична частина: Знайомство з віршами української класики – О. Олесь, С. Чернецький, М. Зеров. Дитячі вірші – у чому особливість? Загадки.

Практична частина: Зустріч з харківським дитячим поетом. Вірш на одну літеру. Пишемо загадки.

4.2. Слово-образ–малюнок, символ, колір, форма. Ігрові вправи (6 год.)

Теоретична частина: Звичні образи – одне слово. Малювання як система створення образу. Слово-символ. Символіка кольорів.

Практична частина: Створюємо словесні образи. Пластичний образ – пантоміма. Дихальні, артикуляційні вправи: «Хто як співає?», «Регістр» тощо.

4.3. Виразне читання: наголос, інтонація, особливості вимовляння. (12 год.)

Теоретична частина: Читаємо свої улюблені вірші. Значення наголосу та інтонації у вимові поетичного твору. Голосові вади. Мовний і вокальний голос. Особливі звуки української мови. Алітерація. Співучість української мови: заміна звуків. Основні орфоепічні правила української мови.

Практична частина: Знайомство з віршами української класики – П. Филипович, Ю. Клен, П. Тичина, М. Рильський. Робота над вправами артикуляційної гімнастики.

4.4.Ритм, рима, розмір у поетичному мовленні (15 год.)

Теоретична частина: Ритмічна поезія. Ритм як основа поетичного розміру. Ямб, хорей, дактиль та інші поетичні розміри. Хокку, Танка, Рубаї. Рима як основа віршування. Види рими.

Практична частина: Вправи на складання віршів з різними видами рими. Верлібр. Білий вірш. Пишемо хокку про природу. Пишемо рубаї про друзів.

4.5.Переклад – складнощі та помилки (6 год.)

Теоретична частина: Світова поезія в перекладах відомих українських поетів. Складнощі зі збереженням розміру. Особистість перекладача в перекладі поетичного твору.

Практична частина: Зустрічі з сучасними перекладачами віршів. Перекладаємо улюблені твори (з англійської, російської, німецької тощо).

4.6.Зустрічі з сучасними українськими поетами (12 год.)

Теоретична частина: Школа поетичної майстерності. Харківські поети: В. Бойко, В. Романовський, Д. Мамедова, В. Ковальчук, Г. Пашкова, С. Мерчанський, О. Беда. (реальні та zoom-зустрічі).

Практична частина: Обговорення зустрічі, питання, на що надихнулися?

4.7.Епітети, синоніми, опис, дієслово. Вправи (6 год.)

Теоретична частина: Опис. Епітет. Синоніми. Форми дієслів та порівняльні ступені прикметників (Знайомство з віршами української класики – Є. Плужник, Ю. Липа, Л. Могилянська – аналітичний розгляд на предмет пошуку епітетів та дієслів)

Практична частина: Опис самими епітетами. Опис лише дієсловами.

4.8.Художній задум, тема та ідея вірша (6 год.)

Теоретична частина: Тема (про що?). Ідея (навіщо, задля чого?). Художній задум (пошук форми, героїв, яскравих образів, обрання часу, місця події тощо).

Практична частина: Вірш на задану тему – пошукові начерки. Знайомство з професійним зразком на обрану тему. Обговорення та корегування.

4.9.Метафора, порівняння та інші тропи (6 год.)

Теоретична частина: Визначення «Метафора», «Порівняння», «Гіпербола». Знайомство з віршами української класики – Н. Забіла, М. Бажан, С. Городинський, А. Малишко, О. Теліга...

Практична частина: Шукаємо у своїх віршах наявність поетичних тропів. Вносимо у свої вірші нові поетичні тропи.

Розділ V. Літературно - краєзнавча діяльність (51 год.)

5.1. Листування, робота з музеями. Щоденник, календар (12 год.)

Теоретична частина: Поняття про літературно-краєзнавчу діяльність. Листування та робота з музеями, як дистанційні форми краєзнавчого пошуку. Ведення літературного щоденника.

Практична частина: Складання календаря визначних дат стосовно видатних поетичних особистостей Харківщини.

5.2. Вербальні ігри та словесні головоломки (15 год.)

Теоретична частина: Поняття про вербальні ігри «на папері», «в голові», «шаради» тощо.

Практична частина: Складання ребусів, кросвордів, чайнвордів. Ігри на свіжому повітрі у поєднанні з інтелектуальними квестами.

5.3. Екскурсії, виїзні пошукові зустрічі (12 год.)

Теоретична частина: Забезпечення безпеки життєдіяльності під час проведення екскурсій та ігор. Вивчення матеріалів майбутніх екскурсій. «Розстріляне відродження».

Практична частина: Екскурсії до Літературного музею, Художньої галереї, будинку «Слово». Робота у місцевій бібліотеці з пошуку харківських українських авторів. «Пам'ятники» - кого пам'ятаємо?

5.4. Зустрічі з літературознавцями, журналістами, краєзнавцями (12 год.)

Теоретична частина: Зустріч з краєзнавцем М. Красіковим, журналістом Є.Масловим, zoom-зустріч з українським поетом Г. Фальковичем,

Практична частина: Відвідування театру «Березіль», виставок у галереях міста.

Розділ VI. Підсумки навчального року (12 год.)

6.1.Проведення творчої зустрічі з батьками та друзями – читання віршів, написаних вихованцями самостійно (9 год.)

Теоретична частина: Самостійний друк – «Наші вірші». Редагування, самоаналіз.

Практична частина: Спільна вистава-концерт – задум, побудова, репетиція.

6.2.Підсумкове заняття (3 год.)

Теоретична частина: Розмова про досягнення, недоліки, побажання на майбутнє.

Практична частина: Відзнака за творче зростання. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У вихованців мають бути сформовані компетентності:

пізнавальна: мають уявлення про походження та різноманітність народної поетичної творчості, знають народні пісні та байки; знають видатних поетів України та рідного краю; розуміють значення основних навчальних понять року.

практична: мають вміти підбирати вірші за заданою тематикою, виразно їх читати; складати прості римовані та ритмічні тексти

відповідно завданню; складати та розв'язувати вербальні головоломки; виконувати самоаналіз своїх начерків та покращувати початковий варіант тексту.

творча: мають набути таких вмінь, що дозволяють розвивати творчу фантазію та уяву, поетичне мислення; складати віршовані тексти відповідно особистому художньому задуму; робити простий переклад іншомовного тексту, дотримуючись основних правил віршування.

соціальна: мають набути досвіду взаємодії з партнерами по виступу та глядацькою аудиторією, вільно спілкуватися державною мовою та вести діалог; мають сформувати глибоке розуміння власної національної ідентичності як

підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

Основний рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
	Розділ I. Вступ	2	1	3
1.1	Вступне заняття. Забезпечення безпеки проведення занять – бесіда. Поезія як гармонійне відображення всесвіту.	2	1	3
	Розділ II. Світова поезія – культові фігури та найвідоміші твори	32	16	48
2.1.	Гомер, Байрон, Шекспір, Гете та інші	8	4	12
2.2	Складні поетичні форми: Рондо, сонет, вінок сонетів.	6	3	9
2.3.	Ритм, рима, розмір – поглиблення понять.	9	3	12
2.4	Літературна творчість та політичні уподобання. Громадська поезія.	4	2	6
2.5	«Датська» - поезія чи графоманство?	1	2	3
2.6	Релігія та поезія. Молитва як приклад християнської поезії сучасності.	4	2	6
	Розділ III. Класична та сучасна українська поезія	56	28	84
3.1	Сучасні українські пісні.	15	6	21
3.2	Знайомство з віршами української класики – Василь Симоненко, Василь Стус – відголоски у сьогоденні.	12	6	18
3.3	Навички мовного спілкування Скоромовки, ігри.	9	6	15
3.4	Знайомство з віршами сучасної української класики – Ліна Костенко.	8	4	12

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
3.5	Вправи на використання алітерації; алегорія та гіпербола.	6	3	9
3.6	Знайомство з віршами сучасної української класики – «10 українських поетів останніх 10 років»...	6	3	9
	Розділ IV. «Технологія та майстерність»	27	15	42
4.1	Наші улюблені вірші – чому це мені подобається?	4	2	6
4.2	Верлібр та білий вірш, Римована проза.	1	2	3
4.3	Зустрічі з сучасними українськими поетами (С. Жадан, В. Бойко, Л. Вировець, тощо).	4	2	6
4.4	Переклад – відповідність авторському тексту і конотаційний переклад.	2	1	3
4.5	Містифікація, наслідування, плагіат – що можна, а що ні.	2	1	3
4.6	Сценічна мова. Робота з художнім текстом. Вправи на орфоепію.	4	2	6
4.7	Віршова композиція. Художній задум, тема та ідея.	4	2	6
4.8	Пошуки сценічного рішення та розподіл ролей.	6	3	9
	Розділ V. Літературно-краєзнавча діяльність	18	12	30
5.1	Продовження складання літературного щоденника, календаря.	8	4	12
5.2	Зустріч з молодіжною студією СПУ.	2	4	6
5.3	Зустрічі з літературознавцями, журналістами, відвідування театру.	8	4	12

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Теоретичних	Практичних	Усього
	Розділ VI. Підсумки навчального року	4	5	9
6.1	Проведення творчої зустрічі з батьками та друзями – поетична вистав.	4	2	6
6.2	Підсумкове заняття.		3	3
	Усього за рік	139	77	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ I. Вступ (3 години)

1.1. Вступне заняття. Поезія як гармонійне відображення всесвіту (3 год.)

Теоретична частина: Знайомство з гуртківцями. Забезпечення безпечних умов проведення навчальних занять, правила дорожнього руху, норми поведінки у міському транспорті, у закладі позашкільної освіти. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю. Художня література та поезія у житті сучасної людини. Обґрунтування програми гуртка. Поняття про ГАРМОНІЮ всесвіту. Поезія як гармонійне відображення всесвіту.

Практична частина: Вступний та первинний інструктажі. Читання особистих творів, написаних влітку. Обговорення.

Розділ II. Світова поезія – культові фігури та найвідоміші твори (48 год.)

2.1. Гомер, Данте, Байрон, Шекспір, Гете та інші (12 год)

Теоретична частина: Загальне знайомство з найвідомішими світовими іменами. Гомер та антична поезія. Божественна комедія Данте. Пісня кохання – Петрарка і Лаура. Лорд Байрон. Середньовічні ваганти. Шекспір – геній чи фальсифікація? Гете - «Буря і натиск» німецького романтизму. Генріх Гейне - Книга пісень. Рільке – Орфей ХХ сторіччя.

Практична частина: Читання віршів світової класики –спроба писати «в манері...»

2.2. Складні поетичні форми: Рондо, сонет, вінок сонетів (9 год.)

Теоретична частина: Поняття про жанри та форми поетичних творів. Варіанти римування. Катрен. Пентет. Рондо. Сонет. Вінок сонетів.

Практична частина: Вправи з визначення форми вірша та спроби написання вірша у заданій формі.

2.3. Ритм, рима, розмір – поглиблення понять (12 год.)

Теоретична частина: Ритм у фізиці, музиці, образотворчому мистецтві, поезії. Рима як елемент підкреслення ритму. Ритмічні розміри поезії: Ямб, Хорей, Дактиль, Амфібрахій, Анапест.

Практична частина: Вправи з визначення розміру на прикладах класичної поезії. Вправи на написання віршованого тексту у заданому розмірі.

2.4 Літературна творчість та політичні уподобання. Громадська поезія. (6 год.)

Теоретична частина: Полігімнія – муза гімнів та громадської поезії. Оспівування подвигів. «Поетом можеш ти не бути...» самоідентифікація народу через мову та поетичну творчість. Значення громадської поезії у сучасному світі.

Практична частина: Складаємо «Гімн Гуртка». Ода своєму місту.

2.5 «Датська» - поезія чи графоманство? (3 год.)

Теоретична частина: Чи доцільно писати вірші до свята? Поняття «графоманство» - чи це справді погано? «подарункові» вірші. Визначення понять «штамп», «кліше», «графарет» у поезії.

Практична частина: Пошуки кліше та штампів у особистих віршах. Спроба заміни.

2.6 Релігія та поезія. Молитва як приклад християнської поезії сучасності (6 год.)

Теоретична частина: Біблія – книга віршів? Сила молитовного слова. Псалом. Кодак. Молитва. Християнська пісня. Протестантські хоріві співи. Акафіст. Бог у віршах сучасних поетів.

Практична частина: Складання віршу-акафісту: «подяка за світову красу».

Розділ III. Класична та сучасна українська поезія (84 год.)

3.1. Сучасні українські пісні (21 год.)

Теоретична частина: Сучасні українські естрадні групи (рок та інші). «Дискотека 80х». Солісти української естради на Євробаченні. Бардівська українська пісня – наспівана поезія. Особливості «Пісенної поезії».

Практична частина: Зустрічі з харківськими українськими бардами (Ю. Чайка, Л. Єлісеєва-Линдюк, М. Воловик) – обговорення, на що надихнулися?

3.2. Знайомство з віршами української класики – Василь Симоненко, Василь Стус – відголоски у сьогоденні (18 год.)

Теоретична частина: Історія «Розстріляного відродження». Екскурсія до будинку «Слово». Іван Драч, Микола Вінграновський, Василь Симоненко, Василь Стус. Поезія «шістдесятників».

Практична частина: Обговорення «поезії відлиги», «поезії відродження» - у чому особливості? На що надихнулися?

3.3. Навички мовного спілкування. Скоромовки, ігри (15 год.)

Теоретична частина: Вади усної мови. Можливості «нерухомих» ігор.

Практична частина: Розгадай друдл! (опис незрозумілого). Скоромовки та вербальні ігри. Продовжимо розповідь. Вигадай легенду-розкази про невірогідну подію.

3.4. Знайомство з віршами сучасної української класики – Ліна Костенко (12 год.)

Теоретична частина: Підготовка вечора-роздуму за віршами Ліни Костенко.

Практична частина: Вивчення та артистичне читання віршів. Обговорення художніх тропів та прийомів поетеси. Складання «особливого» словника Л. Костенко.

3.5. Вправи на використання алітерації; алегорія та гіпербол (9 год.)

Теоретична частина: Знайомство з поняттями алітерації; алегорії та гіперболи. Пошуки даних тропів у знайомих віршах.

Практична частина: Вправи на використання різноманітних тропів. Написання віршу на задану тему з використанням розглянутих понять.

3.6. Знайомство з віршами сучасної української класики—«10 українських поетів останніх 10 років» (9 год.)

Теоретична частина: Знайомство з поняттям «антологія». Вірші Юрія Іздрика, Андрія Любки, Катерини Бабкіної, Юрія Андруховича, Івана Андрусяка, Тані-Марії Литвинюк, Андрія Бондаря, Маріани Кияновської, Олега Коцарєва Галини Крук, Дмитра Лазуткіна, Богдани Матіяш, Світлани Поваляєвої, Мар'яни Савки, Остапа Сливинського, Александра Махельсона, Колі Кулініча, Олега Каданова, Сергія Локшина (Седріка), Юрія Строкань, Марини Пономаренко та інших молодих українських поетів.

Практична частина: Складання щоденника особистих уподобань вихованців гуртка. Виразне читання улюблених віршів.

Розділ IV. «Технологія та майстерність» (42 год.)

4.1. Наші улюблені вірші – чому це мені подобається? (6 год.)

Теоретична частина: Виразне читання: наголос, інтонація, дотримання норм літературної вимови. Орфоепіка української мови. Обґрунтування особистих уподобань.

Практична частина: Підготовка вечора-розмови. Виразне читання.

4.2. Верлібр та білий вірш. Римована проза (3 год.)

Теоретична частина: Знайомство з поняттями верлібру та білого віршу. Зразки з класичної поезії. Приклади римованої прози.

Практична частина: Пишемо білий вірш.

4.3. Зустрічі з сучасними українськими поетами (С.Жадан, В.Бойко, Л. Вировець тощо) (6 год.)

Теоретична частина: Листування та запрошення. Організація зоом-зустрічі. Підготовка запитань до поетів. «Пародія» як вид поетичної сатири.

Практична частина: Складання щоденника зустрічей. Спроба пародіювання.

4.4. Переклад – відповідність авторському тексту і конотаційний переклад (3 год.)

Теоретична частина: Читання світової поетичної класики у перекладах українських поетів. Порівняння з підрядковим перекладом. Поняття конотаційного перекладу.

Практична частина: Зустрічі з перекладачами. Перекладаємо самостійно. Порівняння перекладів.

4.5. Містифікація, наслідування, плагіат – що можна, а що ні (3 год.)

Теоретична частина: Відомі поетичні містифікації. «Козьма Прутков», «Гійом де Булле», Поняття про плагіат та «доброчесність» у поетичній творчості.

Практична частина: Пишемо, як...

4.6. Сценічна мова. Робота з художнім текстом. Вправи на орфоепію (6 год.)

Теоретична частина: Підготовка до постанови поетичної вистави. Обрання текстів. Пошуки віршової композиції на обрану тему. Сценічна мова. Опанування логіки мовлення (мовні такти, логічні паузи). Логічний аналіз художніх текстів (логічний наголос).

Практична частина: Читання твору та аналіз роботи. Поєднання поетичної та акторської майстерності.

4.7. Віршова композиція. Художній задум, тема та ідея. Готуємо поетичну виставу (6 год.)

Теоретична частина: Розподіл необхідних дописів та обговорення художнього задуму. Визначення теми та ідеї майбутньої вистави.

Практична частина: Кінцеве читання тексту «по ролях» - обрання найкращих читців.

4.8. Пошуки сценічного рішення та розподіл ролей (9 год.)

Теоретична частина: Пошуки сценічного рішення та розподіл ролей.

Практична частина: Корегування, репетиції. Перший чорновий прогін. Корегування сценічної мови, пластики та взаємодії учасників у виставі. Чистовий прогін. Спільна вистава-концерт поетичної композиції.

Розділ V. Літературно-краснзнавча діяльність (30 год.)

5.1. Продовження складання літературного щоденника, календаря, проведення екскурсій та виїзних пошукових зустрічей (12 год.)

Теоретична частина: Читання складеного літературного щоденника про проведені літературні зустрічі. Пошуки подій для складання календаря.

Практична частина: Друк фотографій та створення примірника календаря.

5.2. Зустріч з молодіжною студією СПУ (6 год.)

Теоретична частина: Фіксування імен молодих харківських поетів. Надбання та негатив – чого більше?

Практична частина: Обмін враженнями. Самоаналіз на тлі прослуханих віршів однолітків.

5.3. Зустрічі з літературознавцями, журналістами, відвідування театру (12 год.)

Теоретична частина: Зустрічі з літературознавцями, журналістами, краснзнавцями (А. Костинським, Т. Березовською, М. Красіковим, М. Розенфельдом, тощо).

Практична частина: Відвідування вистави у Харківському театрі Березіль. Обговорення вражень.

Розділ VI. Підсумки навчального року (9 год.)

6.1. Проведення творчої зустрічі з батьками та друзями - поетична вистава (3 год.)

Теоретична частина: Друкована збірка віршів вихованців гуртка.

Практична частина: Показ підготованої вистави (або композиції з особистих віршів) батькам та гостям гуртка.

6.2. Підсумкове заняття (3 год.)

Теоретична частина: Розмова про досягнення, недоліки, побажання на майбутнє.

Практична частина: Відзнака за творче зростання.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У вихованців мають бути сформовані компетентності:

пізнавальна: мають уявлення про походження та різноманітність народної поетичної творчості, знають народні пісні та байки; Знають видатних поетів України та рідного краю; розуміють значення основних навчальних понять року.

практична: мають вміння підбирати вірші за заданою тематикою, виразно їх читати; відповідно завданню; складати та розв'язувати вербальні головоломки; виконувати самоаналіз своїх начерків та покращувати початковий варіант тексту.

творча: мають розвивати творчу фантазію та уяву, поетичне мислення; складати віршовані тексти відповідно особистому художньому задуму, такі, що розкривають ідею, робити простий переклад іншомовного тексту, дотримуючись основних правил віршування.

соціальна: мають вільно спілкуватися з аудиторією державною мовою та вести діалог; стати активними членами суспільства; мають сформувати глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Азарян О. М. Прогнозування розвитку сфери розваг та відпочинку міжнародний досвід. Держава та регіони / О. Азарян / 2013. № 6. С. 31-35.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис / О. Воропай / Мюнхен, 1958. 48, 110, 292 с.
3. Аллен Ганнет. Творча крива. / Ганнет Аллен / КМБУКС : Видавнича група, 2018. 77 с.

4. Закон України «Про освіту» від 05 вер. 2017 № 2145-VIII.
5. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22 чер. 2000 № 1841-III.
Електронний ресурс. Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
6. Конвенція про права дитини, 1989. Редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН, 1995.
7. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Наказ МОН від 06 чер. 2022 №527.
8. Не тільки Жадан: 8 поетів, яких варто читати у соцмережах. Електронний ресурс: режим доступу: <https://weekend.today/lica/ne-tilky-zhadan-8-poetiv-yakyh-var-to-chytaty-u-soczmerezhah.htm>
9. Zahid.net. Десять золотих поетів за Жаданом/ Електронний ресурс: режим доступу: https://zaxid.net/desyat_zolotih_poetiv_za_zhadanom_n1247164
10. Космеда Т. А., Осіпова Т. Ф. Комунікативний кодекс українців у пареміях: Тлумачний словник нового типу / Т. Космеда, Т. Осіпова – Дрогобич: Коло, 2010. – 272 с.
11. Про внесення змін до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах : Наказ МОН України від 10.12.2008 р. № 1123.
12. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III : станом на 22 трав. 2021 р.
13. Формування ключових компетентностей вихованців закладів позашкільної освіти / Електронний ресурс. Режим доступу:
<https://vseosvita.ua/library/formuvanna-klucovih-kompetentnostej-vihovanciv-zakladiv-pozaskilnoi-osviti-132990.html>, назва з екрану; звертання 12.04.2024
14. Хрестоматії «Українська література» 9-10-11 клас/ 2024 р.
15. Відео-матеріали за темами програми у відкритому доступі мережі інтернет.